BENCONT WEEKLY REPORT

ROČNÍK 2021| ČÍSLO 10

VPLYV PANDÉMIE NA FINANCIE SLOVÁKOV

V tomto čísle:

→ *Januárový prepad v maloobchode v EÚ*

→ *Nezamestnanosť mladých v EÚ sa stále zvyšuje*

→ *Čínsky dopyt po automobiloch rastie*

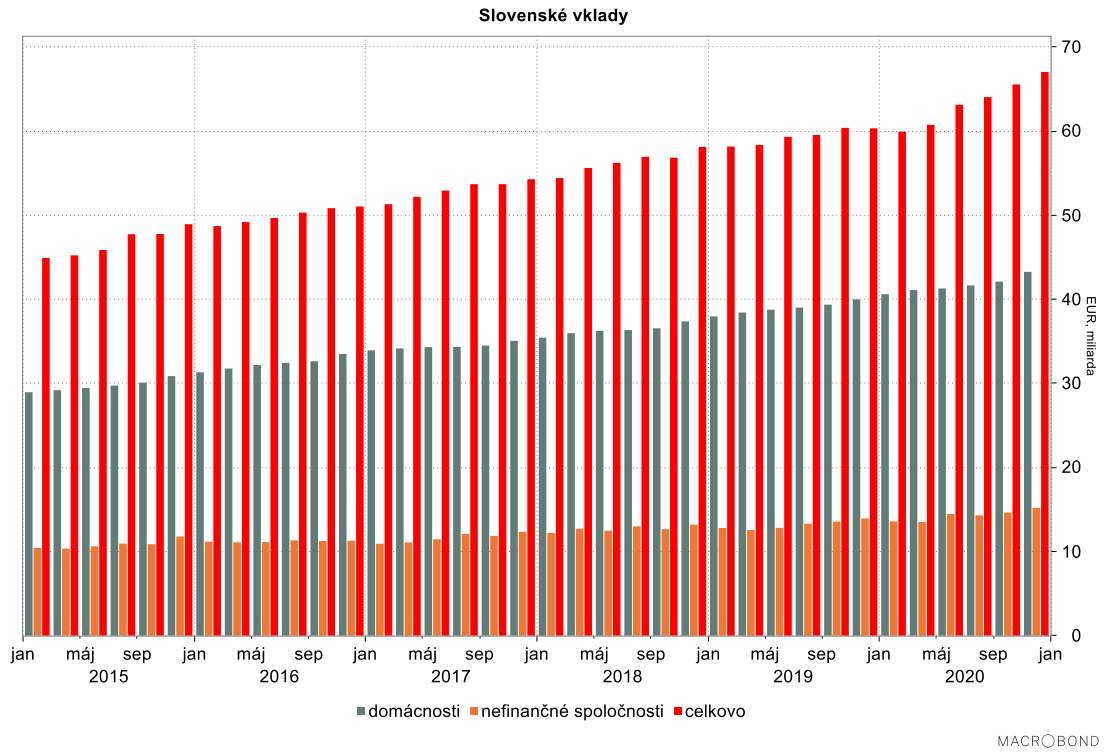
→ *Izrael spustil otvorenie ďalších verejných priestranstiev*

→ *Nárast inflácie vidíme v EÚ ale aj v USA*

→ *Porovnanie zmien hlavných agregátov HDP medzi dvoma poslednými krízami*

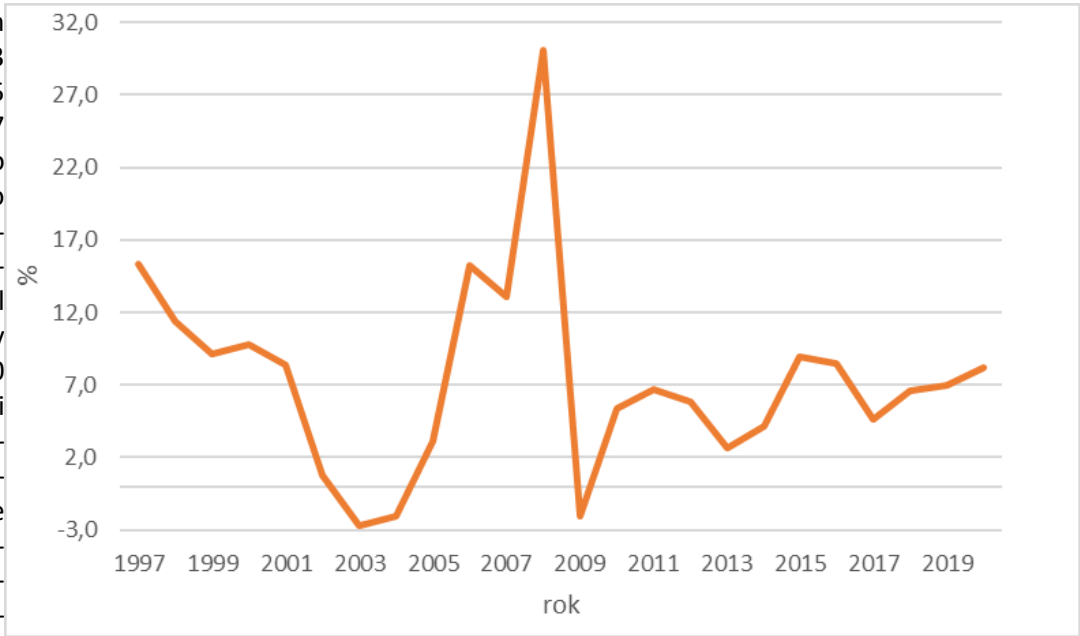
→ *Tlak ECB na zníženie výnosov na dlhopisoch krajín EA*

V roku 2020 sa celý svet vrátane Slovenska musel prispôsobiť kríze, ktorá síce nebola vyvolaná ekonomickými problémami, no v konečnom dôsledku je to práve ekonomika, ktorá čelí obrovským prepadom. Slovenský hrubý domáci produkt klesol za celý rok 2020 o približne 6%. Zhoršenie nastalo aj na trhu práce. V januári 2021 sa miera evidovanej nezamestnanosti pohybuje na úrovni 8%. Je to pre ekonomiku po rokoch utlmovania počtu nezamestnaných vysoký prírastok. V marci minulého roku (teda pred vypuknutím krízy) sa naša nezamestnanosť nachádzala v okolí 5%, pričom každým rokom zväčša klesala. Aktuálna situácia však spôsobila presne opačný vývoj, čo samozrejme má svoje následky. Ľudia sú aj momentálne, čiže rok od začiatku pandémie nútení meniť svoje správanie, zvyklosti alebo plány. Istota zamestnania v takej miere aká bola predtým už neexistuje. Mnohé podniky sú nútené prepúšťať zamestnancov, pretože si ich jednoducho nemôžu sami dovoliť. Všetky tieto faktory majú za následok aj zmeny vo finančných aktivitách jednotlivcov. Zdá sa však, že ani napriek druhej vlne pandémie nie sú tieto zmeny až tak markantné a domácnosti si v rámci možností udržali dobrú finančnú situáciu. Dá sa za to vďačiť aj rôznym schémam štátnej pomoci, ktoré dokázali pomôcť firmám ponechať mnoho pracovných miest a zabrániť úplnému krachu podnikov. Do tejto záchrannej siete bol zaradený najmä kurzarbeit, príspevky prvej pomoci, ktoré v niektorých prípadoch môžu preplatiť 100% celkovej ceny práce, odklady poistného, splátok či dotácie na nájmy. Tento postup dokázal aspoň z istej časti podporiť finančnú situáciu ľudí, ktorí dostávajú aj napriek reštrikciám prístup k hotovosti. Mimo toho je to aj veľká podpora hospodárstva, ktoré netrpí výpadkom pracovných síl keďže v inom prípade by medzi prvými krokmi firiem v ťažkostiach bolo prepúšťanie a obmedzenie výroby na prijateľný a udržateľný objem. Životná úroveň sa tak doposiaľ až tak neznížila, no až dva tretiny obyvateľov pocítilo krízu na ich domácich rozpočtoch. Keď sa pozrieme na vývoj vkladov, zistíme, že celkovo ku koncu roku 2020 bol ich kumulatívny objem 62,8 miliardy eur. Zo sumy vkladov tvoria majoritnú časť práve vklady domácností (43,5 miliardy eur). Zvyšok sú vklady nefinančných spoločností (16,3 miliardy eur).

domácností Slovákov počas roka 2020, dá sa vidieť tendencia mierneho rastu. Na počiatku vyskočila krivka v apríli na 41,4 miliardy eur z marcových 40,9. Od týchto mesiacov až po september sa medzimesačne vklady navyšovali približne o 150-200 miliónov eur. Najvýraznejšie navyšovanie začalo opäť pri konci roka, kedy sa zdá sa začala značne situácia s pandémiou zhoršovať, a tak mali ľudia väčšiu tendenciu si zarobené peniaze ukladať pre prípad núdze. Od septembra do posledného mesiaca minulého roka sa celkový objem vkladov zvýšil zo 42,03 miliardy eur až na 43,5 miliardy, čiže o 1,47 miliardy eur. Toto číslo je dokonca vyššie ako za všetky ostatné mesiace dokopy (január-september), kedy bol nárast o 1,32 miliardy eur. Sumár roku 2020 pri tomto ukazovateli teda vykázal medziročný rast vkladov domácností vo výške 8,2%, čo je tretia najvyššia hodnota v histórii Slovenska. Spôsobené to mohlo byť aj napríklad už spomínaným odkladom splátok, ktoré pomohli domácnostiam preklenúť obdobie ťažkej finančnej situácie. Tým pádom sa kumulovalo viac peňazí na účtoch v bankách, ktoré by inak boli vyplatené ako splátky. Takýmto spôsobom sa zabezpečila aj nízka úroveň zlyhaných úverov (približne s podielom 2,5%). Na druhej strane to však môže vytvárať akúsi ilúziu dobrej situácie domácností, avšak príde deň kedy každú jednu odloženú splátku budú musieť vyplatiť. Môže mať za následok sfúknutie bubliny na trhu, ktorá nevykazovala aj napriek zníženému príjmu ľudí bankám kreditné riziko. Rast vkladov sa tak dá považovať za pozitívny trend, nakoľko existujú ľudia, ktorí sú schopní si aj v zložitejších situáciách vytvoriť nejakú finančnú rezervu. Na rôznych bankových produktoch si dokázali vložiť ešte viac peňazí ako minulé roky. Keď sa pozrieme na vývoj objemu vkladov domácností z historického hľadiska, absolútne najväčšia odchýlka je zaznamenaná počas krízy z roku 2008. Medziročne v tomto roku vyskočili vklady až o 30% a v nasledujúcom roku zas poklesli o 2%. Takýto trend sa dá prakticky pozorovať pri každej kríze, kedy si ľudia svoje peniaze radšej uschovajú na účtoch akoby ich mali investovať alebo spotrebovať.

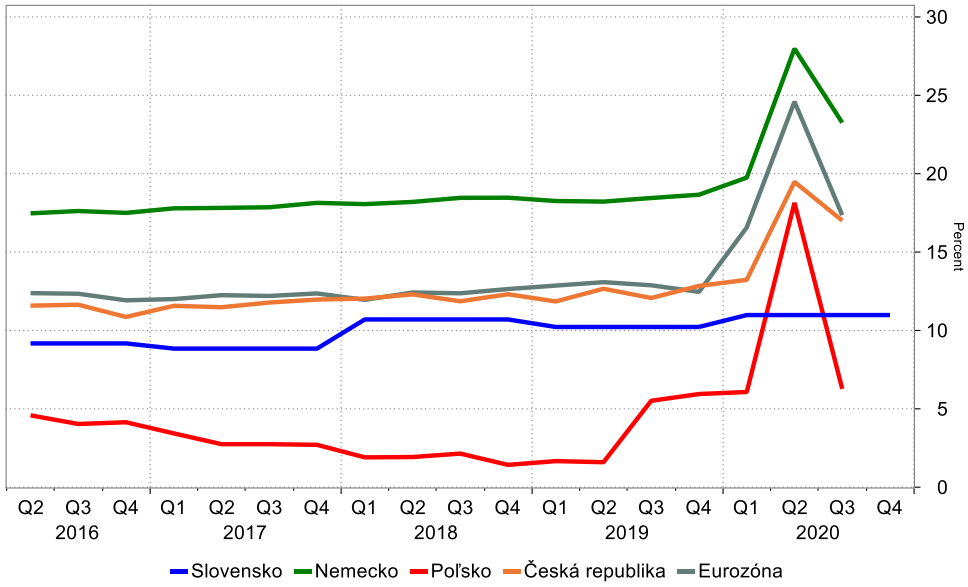
Medziročná zmena vkladov domácností v %

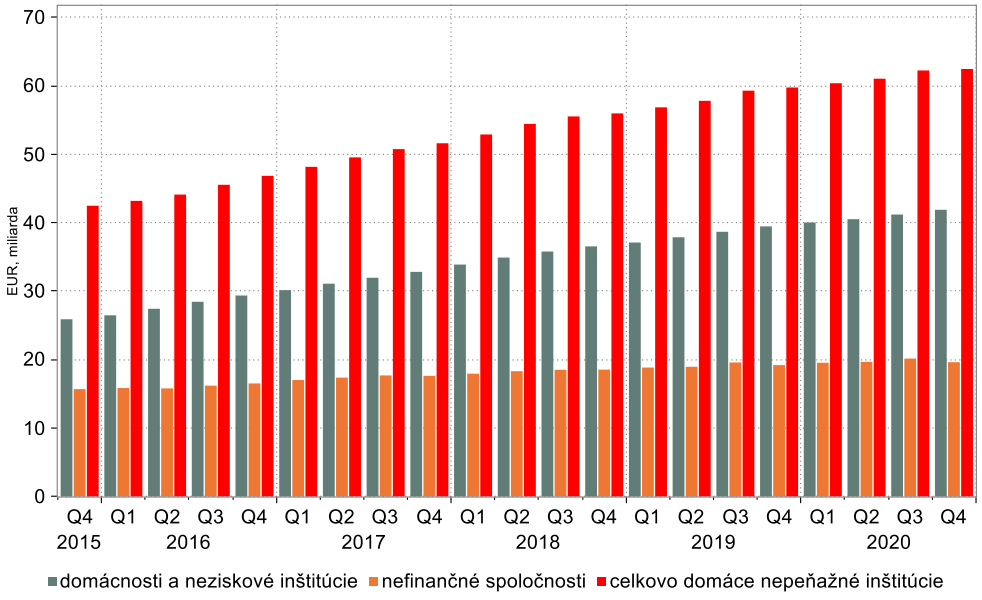
Môžeme si to predstaviť ako akýsi bezpečný prístav pre financie. Vo svete sa však tento trend pomaly vytráca a napríklad v súčasnej pandemickej kríze sa v Amerike prejavili skôr investičné aktivity ako pasívne ukladanie zdrojov na účet. Mnohí Američania si svoje peniaze vkladali do búrz či fondov, čím si chceli svoje financie zhodnotiť. To sa vymklo predpokladu, že pokiaľ štát bude dotovať ľudí, príde k návratu týchto peňazí v podobe spotreby. Z časti to ostáva pravdou nakoľko v konečnom dôsledku sa vždy nejaký finančný stimul premietne aj v spotrebe keďže sa ľudia musia niečím živiť, platiť za elektrinu alebo napríklad šatiť. Naši obyvatelia sú naopak orientovaní skôr konzervatívne preto sa viac ako polovica týchto vkladov nachádza na bežných účtoch, ktoré sú nízko úročené keďže si z nich môžeme vybrať peniaze kedykoľvek. Je to istá forma sporiaceho produktu ako aj napríklad vkladná knižka, sporiaci účet alebo vkladové listy. Ďalším determinantom zvýšených vkladov slovenských domácností je aj výrazné obmedzenie služieb. To znamená, že ľudia viac šetrili aj v dôsledku toho, že peniaze nemali kde minúť nakoľko bolo (a stále je) mnoho reštaurácií, kaviarní či obchodov zatvorených. Dôsledkom toho musí byť zákonite aj rast vkladov. Tento vývoj sa však môže obrátiť po skončení pandémie, kedy ľudia potláčanú spotrebu vykompenzujú.

Výhoda sporenia v banke ja samozrejme pripisovanie úroku. Pri vkladoch s výpovednou lehotou (napr. vkladná knižka) je aj úroková miera nižšia , a teda v období do troch mesiacov mala za minulý rok hodnotu 0,09% a nad tri mesiace 0,01%. U vkladov s dohodnutou splatnosťou ide o vyššie úrokové miery pričom aj počas roku 2020 tieto hodnoty viac kolísali. Takéto vklady so splatnosťou do dvoch rokov mali v priemere úrokovú mieru 0,46%. Vývoj po jednotlivých mesiacoch mal od januára do decembra klesajúcu tendenciu. Vklady so splatnosťou nad 2 roky boli úročené priemerne 1,01% a rovnako ako aj vyššie uvedené počas roka klesali. V januári 2021 sa úročia už len 0,96%, čo je výrazne pod úrovňou súčasnej inflácie, ktorá bola v prvých mesiacoch tohto roku vo výške 0,7%. Čím sa však Slováci aj napriek zvýšeným vkladom odlišovali od zbytku Európskej únie je miera úspor vyjadrená ako percentuálny podiel disponibilného príjmu. Kým v iných krajinách kvôli neistote z obáv spojených s nákazou prudko stúpol, naši obyvatelia si nedokázali vytvoriť vyšší objem úspor ako tomu bolo po minulé roky. Dané to môže byť aj faktom, že viac ako 30% ľudí nemá vytvorenú finančnú rezervu ani za bežných okolností, nie to ešte počas krízy. Rovnako ako objem vkladov, vzrástol aj stav úverov. V roku 2020 bol celkový objem na úrovni približne 64 miliárd eur. Predstavuje to medziročný rast o takmer 5%. Toto číslo síce predstavuje navýšenie, no tempo sa oproti roku 2019 znížilo o 1,9 p.b. Stalo sa tak aj napriek tomu, že sa banky snažili kvantitatív-

Miera úspor domácností ako % disponibilného príjmu

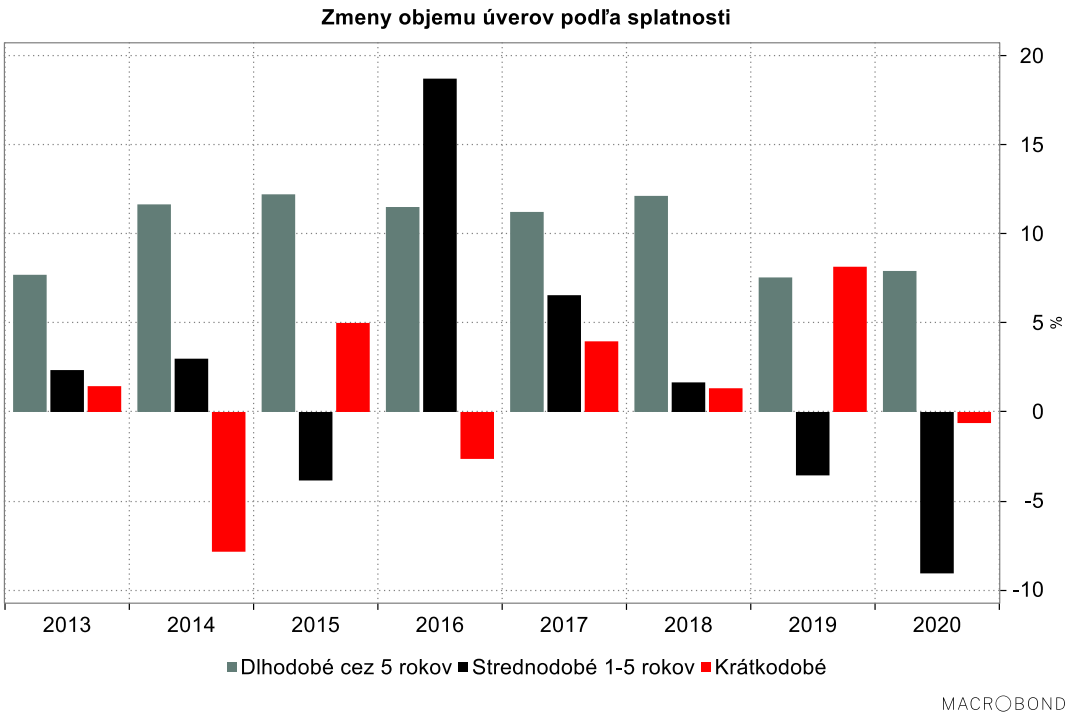

Úvery Slovensko

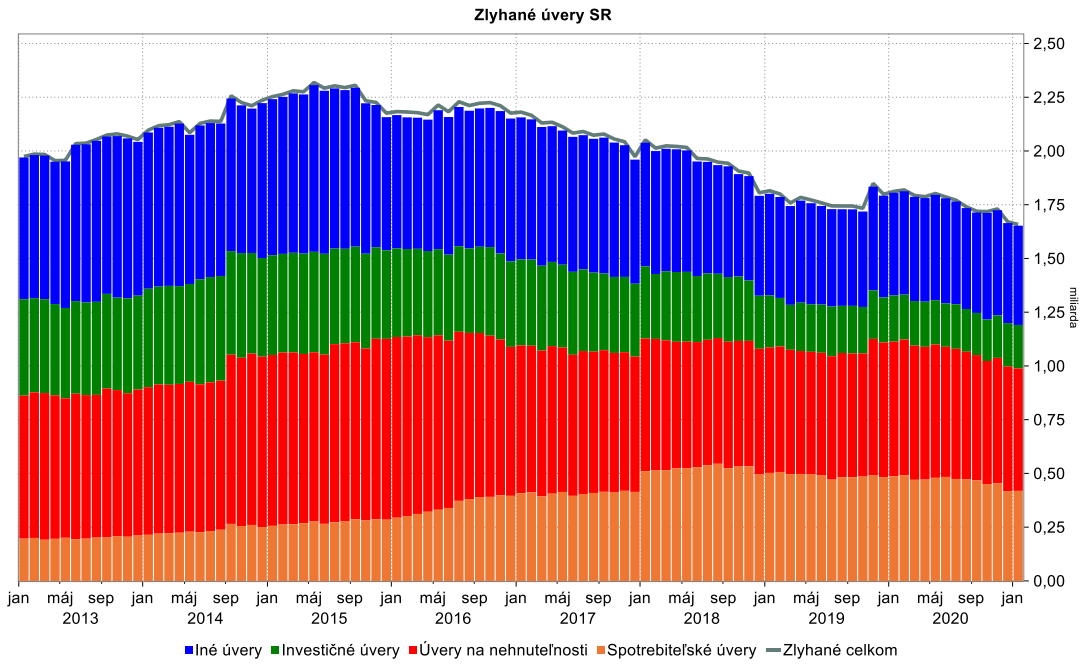

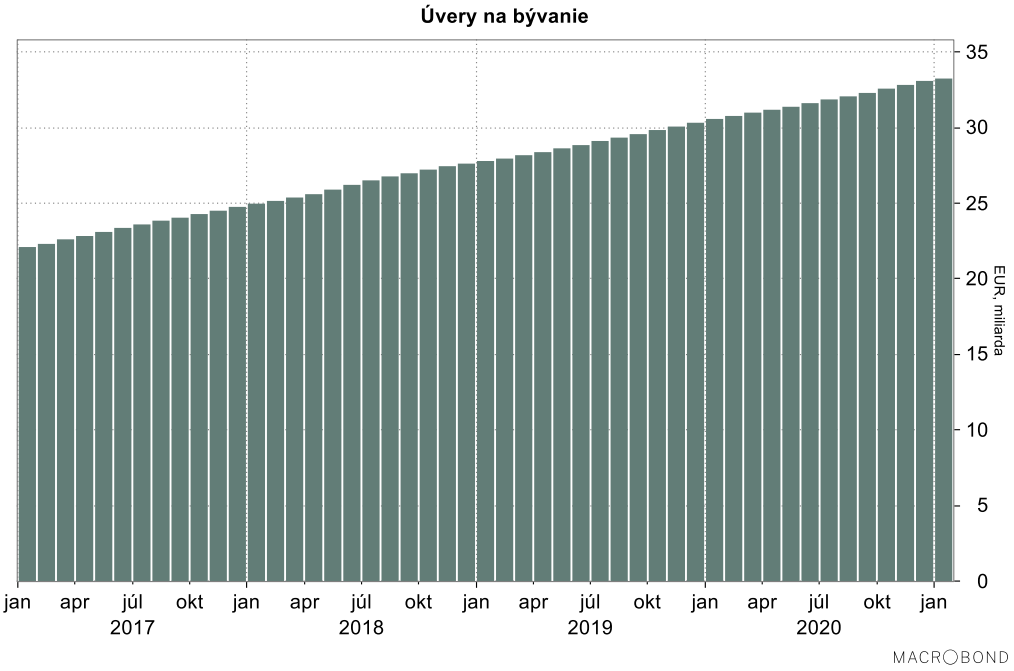
MACROBOND

nym uvoľňovaním napumpovať do ekonomiky čo najviac peňazí aby podporili hospodárstvo. V mnohých bankách klesali úrokové miery, nebyť takého lákadla ako nízkych sadzieb, trh a ekonomiky by klesali podstatne hlbšie. Rovnako ako celkový objem, medziročne rástol objem ,úverov domácnostiam o 6,1% a firmám 2,2%.

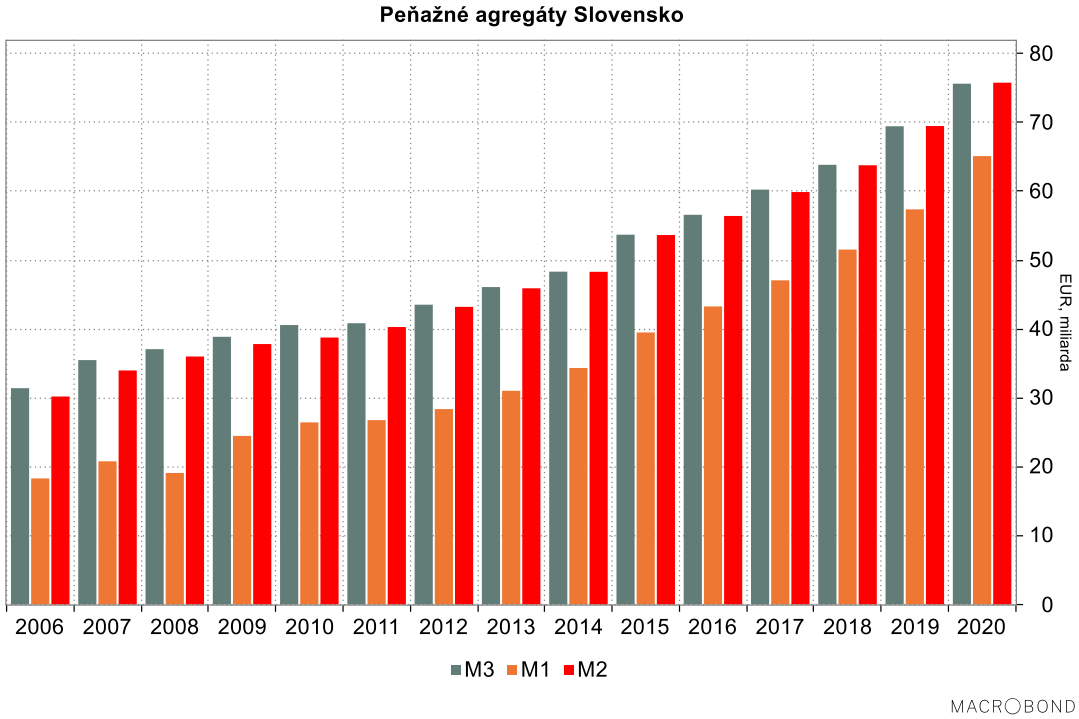
Pozitívnou správou je z pohľadu pandémie najmä to, že sa objem zlyhaných úverov oproti minulým rokom nenavýšil. Slováci si svoje záväzky úspešne plnia a už posledné roky bolo trendom, že sa ich objem postupne znižoval. Riziko pre túto oblasť by bol najmä masívny prepad likvidity domácností a podnikov, keďže práve tieto dva subjekty sa najviac podieľajú na celkovom objeme zlyhaných úverov. Dôležitou úlohou štátu a centrálnych bánk bolo zareagovať včas na krízu a prijať vhodné opatrenia akými boli zníženie úrokových sadzieb či odklady splátok. Problém pri odklade môže byť neschopnosť odložené splátky dofinancovať. Bankový sektor by mal však byť dostatočne na túto situáciu pripravený keďže jedným z dobrých krokov bolo zjednodušenie prístupu bánk k zdrojom od ECB či zníženie objemu proti cyklického vankúša.Na nasledujúcom grafe možno vidieť objemy úverov z hľadiska ich splatnosti. Za rok 2020 je medziročne najväčší pokles zaznamenaný pri strednodobých úveroch v splatnosti 1-5 rokov, ktoré sa prepadli až o takmer 10% a pri krátkodobých so splatnosťou 1 roka o 1%. Do týchto typov úverov patria napríklad: spotrebný úver, eskontný, kontokorentný či lombardný úver. Do spotrebných úverov patria najmä financie poskytnuté fyzickým osobám na kúpu rôznych spotrebných predmetov- auto, práčka, dovolenka či televízor. Nákupy týchto statkov vedia ľudia v čase pandémie rýchlo obmedziť keďže nie sú pre nich až tak podstatné a vedie ich odložiť do budúcnosti. Naopak pri dlhodobých úveroch nad 5 rokov môžeme vidieť medziročný rast o takmer 8%. Do týchto patria typicky napríklad hypotekárne úvery. Slováci sú známi svojou obľubou v nehnuteľnostiach. Na konci roku 2020 bol ich objem vo výške 33 miliárd eur, čo je medziročné navýšenie o tri miliardy eur. Zdá sa, že kríza sa v tomto sektore úverov veľmi neprejavila. Dôvodov je viacero, jednak to môžu byť nízke úrokové sadzby (okolo jedného percenta), ktoré podnietili mnoho ľudí k požičiavaniu peňazí. Taktiež majú dôsledok v podobe nižších nákladov na zadlženie a

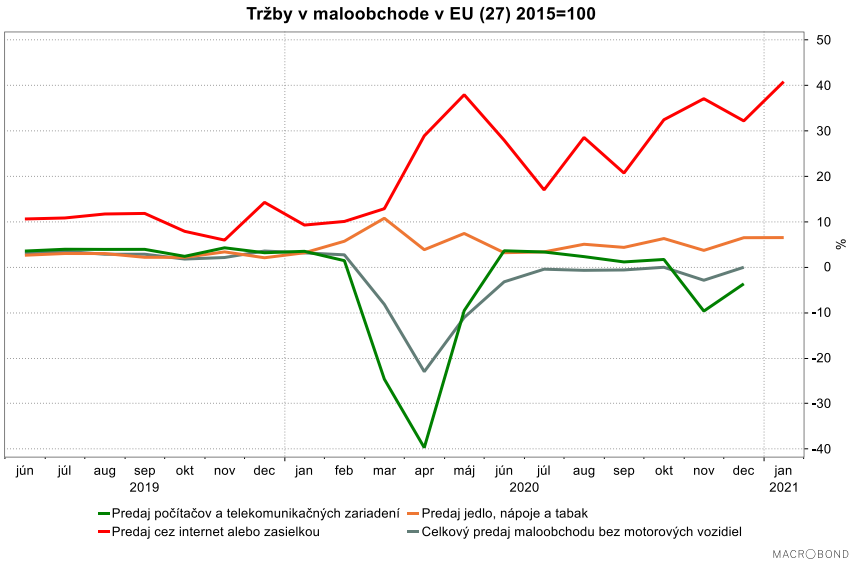
zvyšujú čistú súčasnú hodnotu budúcich príjmov. Ďalej to môžu byť aj zvyšujúce sa ceny nehnuteľností, ktoré na Slovensku rastú už mnoho rokov. Z celý rok 2020 vzrástli ceny nehnuteľností na bývanie o 12%, čo je podstatne viac ako rok predtým- 7,5%. Bývanie ako statok dlhodobej spotreby tak má momentálne vhodné podmienky na rozvoj o čom svedčí aj objem úverov, ktoré sa v tomto sektore zvyšujú.Celkovo tak pri úveroch môžeme zhodnotiť, že sa Slováci zadlžujú každým rokom viac a viac. Z historického pohľadu sa porovnanie medzi vkladmi a úvermi rokmi menilo. Kým v prvých rokoch milénia, objem vkladov prevyšoval objem úverov (príklad z roku 2005- vklady:24 miliárd, úvery: 17 miliárd eur) v roku 2017 nastal zlom a tento pomer sa obrátil. Posledné tri roky tak vidíme každoročne vyšší kumulatívny objem úverov ako vkladov. Za týmto trendom sa dá hľadať príčina v tom, že menové politiky očakávajú od ľudí skôr míňanie peňazí ako ich šetrenie. Rok 2020 ale priniesol v dôsledku neistôt pokles výdavkov domácností na konečnú spotrebu o 2,13%. Spotreba Slovákov klesala medziročne najmä v sektoroch ako: rekreácia a kultúra -14%, doprava -18% či hotely, kaviarne, reštaurácie -14%.

Pandémia okrem všetkých už spomínaných ukazovateľov pôsobila aj na peňažnú zásobu respektíve menové agregáty. Najvyšší medziročný prírastok na Slovensku zaznamenal agregát M1, ktorý vzrástol o 14%. Tento druh je najviac likvidný, a práve preto je v čase krízy veľmi vyhľadávaným druhom financií. Pre ekonomické subjekty môže jeho navýšenie vyvolať väčší pocit istoty, keď je dopyt po peniazoch v čase krízy väčší ako inokedy. M1 tak bola podporená výrazne zvýšeným objemom obeživa, ktoré v roku 2020 bolo na úrovni 14,5 miliardy eur, čo znamená medziročný rast 12% kým za posledných desať rokov to bol v priemere rast iba niečo okolo 7%. Najvyšší zaznamenaný rast obeživa bol v roku 2009, kedy sa jeho podiel zvýšil až o 400% nakoľko sa cez hospodársku krízu prepadlo na hodnotu 1,4 miliardy eur. Celkovo teda môžeme zhodnotiť, že pandémia doposiaľ nespôsobila na financiách Slovákov až také veľké škody. Začali však meniť spoje správanie na trhu, prispôsobili sa neistote, ukladali si viac peňazí na účet, no ako aj pominulé roky sa na ich konzervatívnom prístupe veľa nezmenilo. Míňali menej na spotrebné statky, ktorých kúpu radšej odsunuli. Zdá sa, že opatrenia prijaté vládou aspoň zväčša zachytili v záchrannej sieti problémy, ktoré mohli v bankovom sektore nastať. (pd)

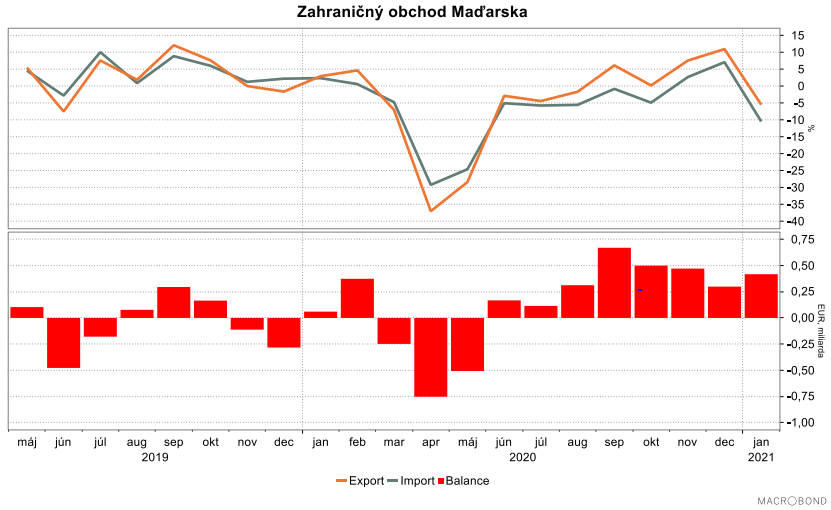
Oživenie maloobchodu v januári nenastalo

Objem predaja maloobchodov bol znova silne ovplyvnený pokračujúcou druhou vlnou pandémie. Mnohé členské štáty EÚ pokračujú stále s tvrdšou formou lockdownu, kde sú okrem potravín a nevyhnutných prevádzok všetky iné zatvorené. Po decembrovom miernom oživení objem maloobchodu znova poklesol medzirocne o 5,4%. Medzimesačný pokles v EÚ predstavoval pokles o 5,9%. Úroveň objemu maloobchodu sa podľa kategórií obchodov menil počas celého roka rôzne. V januári najviac poklesli tržby v obchodných domoch o 2,8% a taktiež predaj v supermarketoch, ktorý sa po prvej vlne COVID-19 a prudkom náraste v posledných mesiacoch ustálil. Momentálne však poklesol o 0,3%. Internetový predaj sa už niekoľko rokov zvyšoval. Kríza Covid-19 tento trend podporila a tržby sa dynamicky zvyšovali. Konkrétne položky, ktoré tlačili medziročnú úroveň maloobchodu nadol boli tržby pri predaji nepotravinových výrobkov, ktoré klesli o 9,9%. Z členských štátov, za ktoré sú údaje k dispozícii, došlo k najväčšiemu medziročnému poklesu celkového objemu maloobchodu v Rakúsku a na Slovensku (obe -16,8%). Tržby maloobchodníkov sa na Slovensku historicky prepadli. Pokles prvýkrát zaznamenali aj hypermarkety. Najviac sa prehĺbil pokles tržieb v predaji a oprave motorových vozidiel (-20 %) čo bol najväčší pokles od mája 2020. Tržby reštaurácií a pohostinstiev nedosiahli ani polovicu tržieb z januára 2020. Horšie na tom boli už len ubytovatelia, prepady v ubytovaní sa blížili k 90%.Tento faktor, bude mať znova veľký vplyv na prepúšťanie pracovníkov v maloobchode, čo sa odzrkadlí na zvyšovaní nezamestnanosti v ďalších mesiacoch. (vj)

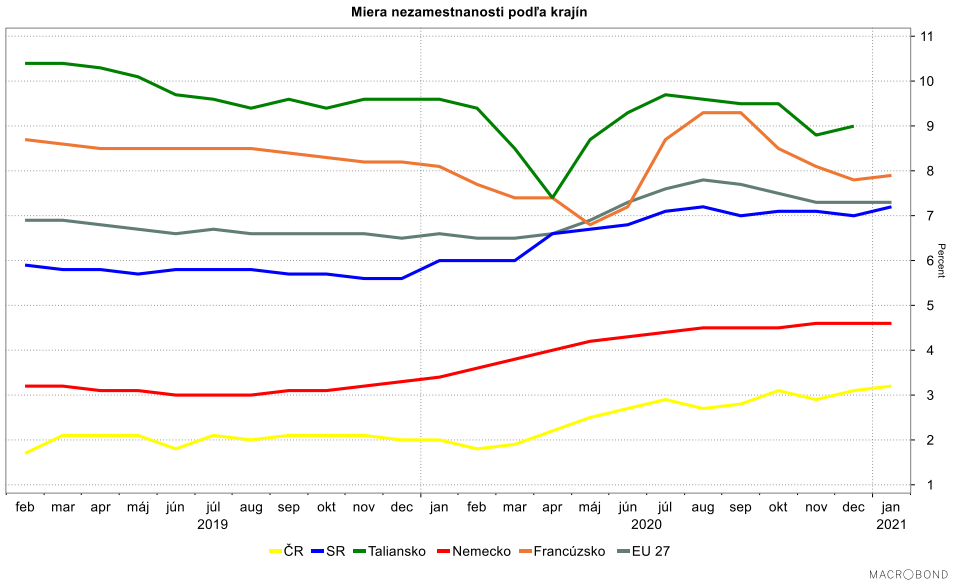
Zahraničný obchod Maďarska

Zahraničný obchod Maďarska po 4 mesiacoch rastu znova poklesol. Export sa medziročne znížil o 5,5% a import až o 10%. Saldo zahraničného obchodu sa medziročne zvýšilo o 417 mil. eur. Zahraničný export Maďarska, je silno závislé na ich vývoze automobilov a súčiastok do motorových vozidiel. Krajina má preto podobný vývoj zahraničného obchodu ako Slovensko. Ich najväčším partnerom je Nemecko, preto oživenie Maďarského zahraničného obchodu bude závisieť aj od vývoja nemeckej ekonomiky, ktorá priťahuje najväčší podiel maďarského exportu, ako aj od automobilového priemyslu vzhľadom na závislosť krajiny od odvetvia. Priemysel predstavuje 26% HDP krajiny a zamestnáva 32,8% pracujúcej populácie. Pandémia a sprísňujúce sa podmienky na hraniciach s Nemeckom mohli mať priamy dopad na pokles exportu do krajiny. Taktiež januárový pokles registrovaných nových automobilov v Nemecku, ktorý sa znížil o 30% mal priamy dopad na Maďarské štatistiky. Do budúcna sa však ráta s pozitívnym rastom exportu, keďže hlavným partnerom Nemecka, Čína a USA znova oživili nákup automobilov, čo je pozitívnou správou pre výrobné linky nielen v Maďarsku. (Vj)

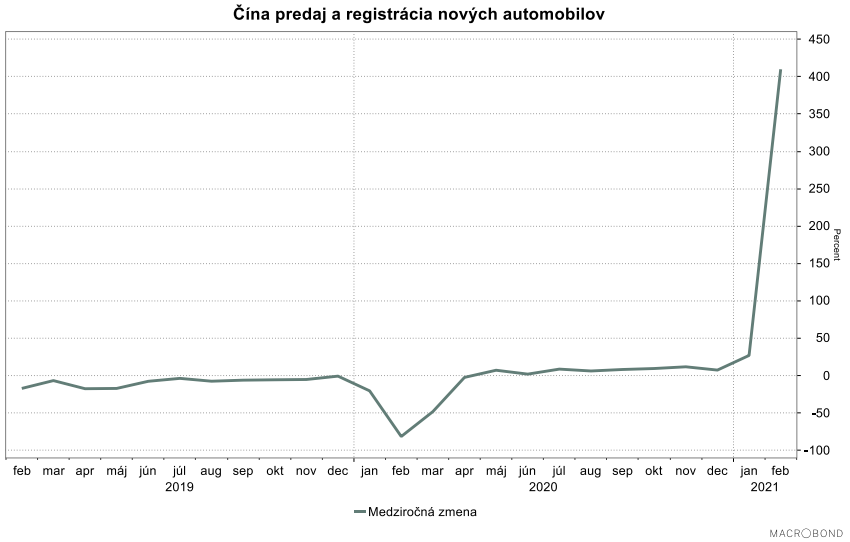
Vývoj nezamestnanosti v EÚ

Január so sebou nepriniesol pozitívne čísla ani v oblasti trhu práce. Januárová nezamestnanosť opäť stúpla na úroveň 7,3%. Eurostat odhaduje, že v EÚ-27 bolo nezamestnaných 15,663 milióna mužov a žien. Medzimesačne počet nezamestnaných opäť vzrástol o 29 000 tis.. Medziročný nárast bol omnoho vyšší a to konkrétne o 1,465 mil. O pracovné miesta najviac bojuje skupinu mladých ľudí vo veku od 15-24. Medziročne predstavoval nárast v tejto kategórií o 184 tis. Vysoká nezamestnanosť medzi mladými ľuďmi je síce počas pandémie najvyššia, avšak jej miera bola omnoho vyššia v rokoch 2015-2018. Medzi krajiny, ktoré mali najvyššiu nezamestnanosť a teda vytiahli európsky priemer vyššie patrí Grécko a Španielsko. Obidve krajiny evidujú nezamestnanosť na úrovni viac ako 16%. Nárast nezamestnanosti v týchto krajinách je pochopiteľný najmä z dôvodov, že nezamestnanosť bola v týchto krajinách vysoká aj pred krízou a tiež, že zamestnanosť krajín bola sústredená najmä v oblasti služieb a sektorov ako gastronómia a ubytovacie zariadenia. Z európskych najväčších ekonomík, ktorým sa podarilo udržať nezamestnanosť na nižších úrovniach patrí Nemecku, ktoré má 5. najnižšiu nezamestnanosť v EÚ. Zaujímavý je aj fakt, že vo výške úrovni nezamestnanosti predbehli Nemecko naše susediace krajiny Česko a Poľsko, ktoré si držia nezamestnanosť na úrovni 3%. (vj)

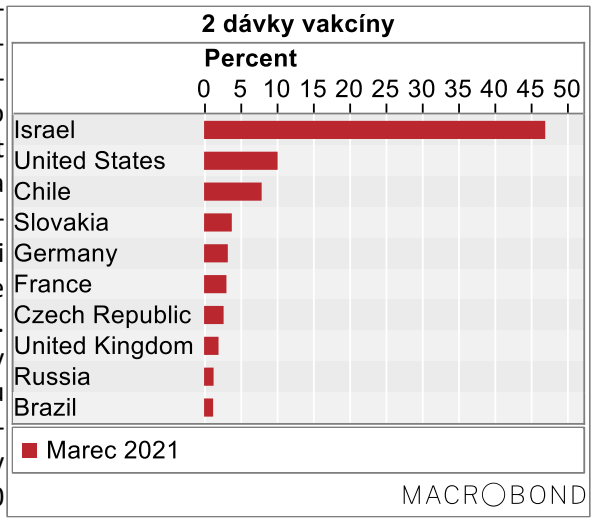
Štvornásobný nárast predaja automobilov v Číne

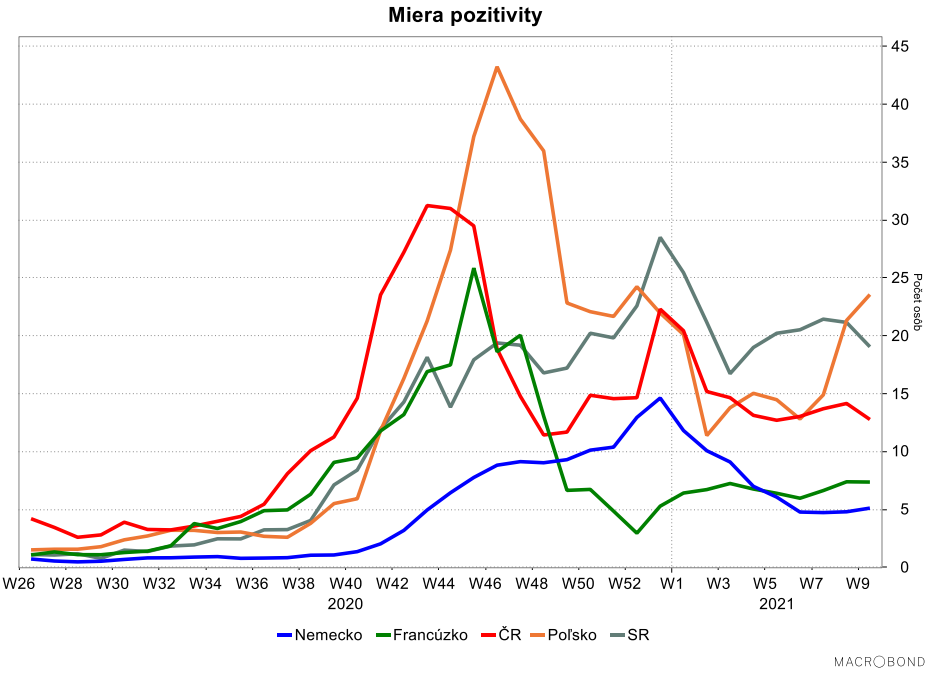
Minulý mesiac predaj zaznamenal výrazný medziročný nárast, vďaka rastúcemu dopytu pred jarným festivalom a stálym ekonomickým rastom krajiny. Vo februári 2021 bol národný maloobchodný predaj osobných vozidiel 1,177 mil., čo predstavuje medziročný nárast o 371,9%. Na raste predaja mal najväčší maloobchodný podiel predaj SUV, ktorý vzrástol o 426,7%,. Najviac ale medzi spotrebiteľmi rástol dopyt po elektromobiloch, ktorý vzrástol medziročne o 611,7%. Pokiaľ ide o najviac predávané značky elektromobilov tak Tesla si udržala v Číne druhé miesto s predajom viac ako 18 tis. automobilov. Prvenstvo v predaji si drží spoločnosť SAIC-GM-Wuling. Aj keď sa ďalej očakáva, že trh s automobilmi sa v krajine obnoví vďaka zrýchleniu oživenia dopytu a stabilného ekonomického rastu, vysoký nárast predaja nových automobilov môže podávať v medziročnom porovnaní skreslené výsledky. Čína bola počas februára 2020 v najhoršej fáze šírenia pandémie, kde sa dopyt po automobiloch prepadol o viac ako 70%. Od minulého roku sa však krajina snaží ponúkať rôzne dotácie a stimuly, ktoré majú pomôcť zvýšiť predaj automobilov a zmierniť dopad pandémie Covid-19 . V posledných mesiacoch čínske regulačné orgány ohlásili ďalšie opatrenia, vrátane ďalšieho zmiernenia obmedzení nákupu vozidiel a budovania ďalších nabíjacích zariadení pre elektrické automobily, čo podporí ich ďalší predaj. Rastúci dopyt v Číne je dobrým signálom taktiež pre export Nemeckých automobilov. (vj)

Vývoj pandémie vo svete

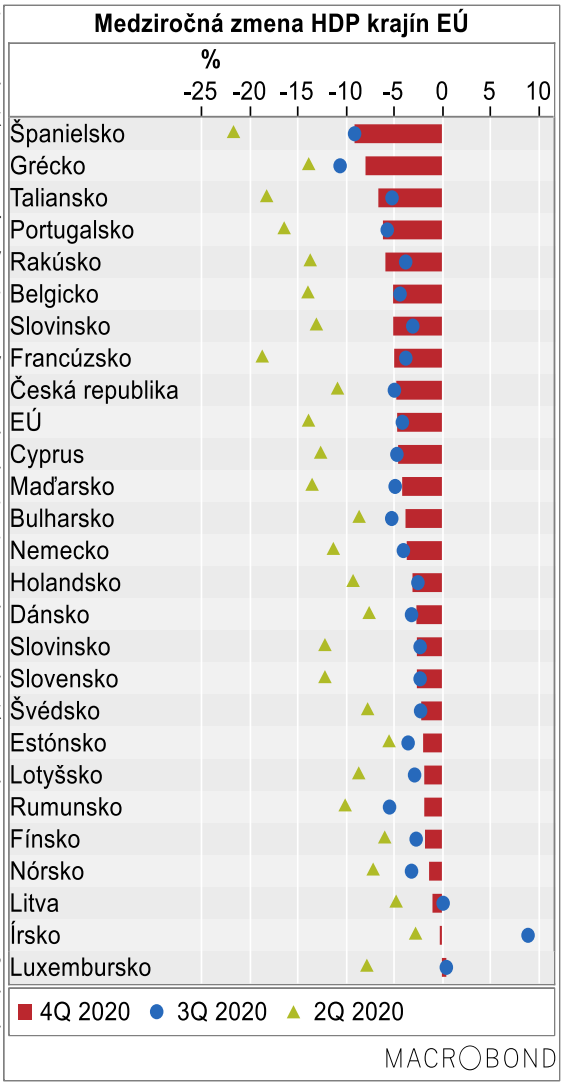
Na boj proti pandémii COVID-19 je v súčasnosti schválených niekoľko vakcín, ktoré sa začali pomerne rýchlo distribuovať po celom svete. USA a Čína celkovo podali najviac dávok, 87 miliónov. Ak sa však pozrieme na pomer zaočkovaných ľudí podľa počtu obyvateľov, vezmeme do úvahy dávky podané na 100 ľudí v 10 krajinách, ktoré majú zaočkovaných druhou vakcínou najväčšiu časť obyvateľov by, prvenstvo stále získal Izrael, Spojené arabské emiráty a Spojené kráľovstvo. Niektoré krajiny zabezpečili viac dávok očkovacej látky, ako ich obyvateľstvo potrebuje, zatiaľ čo iné krajiny s nižšími príjmami sa spoliehajú na globálny plán známy ako Covax, ktorý sa snaží zabezpečiť prístup k očkovacej látke všetkým na svete. Niekoľko afrických krajín dostalo očkovacie látky prostredníctvom iniciatívy Covax, pričom očkovanie teraz prebieha okrem iného v Ghane, na Pobreží Slonoviny, v Nigérii, v Keni a Rwande. Vakcinácia teda v určitých krajinách pomáha k pomalému návratu predpandemického života. Izrael, ktorý masívnym očkovaním znížil riziko ťažkých prípadov ľudí, ktorí skončili na pľúcnej ventilácií, pristúpila k novým opatreniam. Krajina už minulý mesiac spustila program zelených pasov, ktorý umožňoval vstup do telocviční, bazénov a ďalších zariadení kontrolovanému počtu ľudí. V nedeľu sa v ďalšej fáze otvárajú interiéry reštaurácií do 75% ich kapacity. Stravovanie a pitie na terasách nevyžaduje zelený preukaz. Študenti sa taktiež tento týždeň vrátili do škôl. S rastúcim počtom očkovaných ľudí a klesajúcimi prípadmi by takto mohli uvoľňovať opatrenia aj ďalšie krajiny. Avšak stále tu máme skôr miesta, kde je stále vysoký výskyt nových prípadov a počet úmrtí. V Európe sa začiatkom tohto mesiaca podarilo znížiť prírastky vo väčšine európskych krajín avšak najvyššie čísla za posledné týždne zaznamenali Francúzsko, Taliansko, Česká republika, Poľsko a Slovensko. V mnohých najviac postihnutých krajinách boli cez zimu sprísnené opatrenia, ktoré však nepostačili na to aby sa šírenie vírusu obmedzilo. USA zaznamenali v prepočtoch na 1 mil. obyvateľov takmer 30 miliónov prípadov a viac ako 525 000 úmrtí, čo si donedávna držalo prvenstvo vo svete. EÚ však v počte úmrtí s miernym nárastom predbehla už aj Spojené Štáty. S najvyšším denným prírastkom na milión ľudí sa medzi top 4 krajiny so 7 denným kĺzavým priemerom dostalo Francúzko, USA,Nemecko a UK.V Latinskej Amerike panujú osobitné obavy z variantu vírusu, ktorý koluje v Brazílii. V krajine je viac ako 11 miliónov potvrdených prípadov a 265 000 úmrtí, čo je druhý najvyšší počet obetí na svete. Brazília čelí mnohým problémom, ktoré nepridali snahám zastaviť rýchle šírenie vírusu v krajine. Po pomalom a politicky turbulentnom začiatku sa Brazílii podarilo zahájiť očkovanie, pričom v krajine s viac ako 210 miliónmi ľudí bolo doteraz vykonaných 7,5 milióna vakcinácií. Po dlhom zľahčovaní situácie brazílskym prezidentom však začali platiť nové pravidla, ktoré sú v EÚ vo väčšine krajín zavedené už od konca minulého roka. Ak sa pozrieme na celkovú situáciu, mnohé krajiny manipulujú a sprísňujú opatrenia márne a nedarí sa im znížiť počet nakazených jasným príkladom je aj Slovenská republika, kde aj napriek opatreniam mobilita stále rastie a počet prípadov a úmrtí sa neznižuje. Podľa vývoju v iných krajinách ako napríklad Izrael alebo Veľká Británia, je jedinou možnosťou na zníženie šírenia COVID-19 zrýchliť očkovací proces.. (vj)

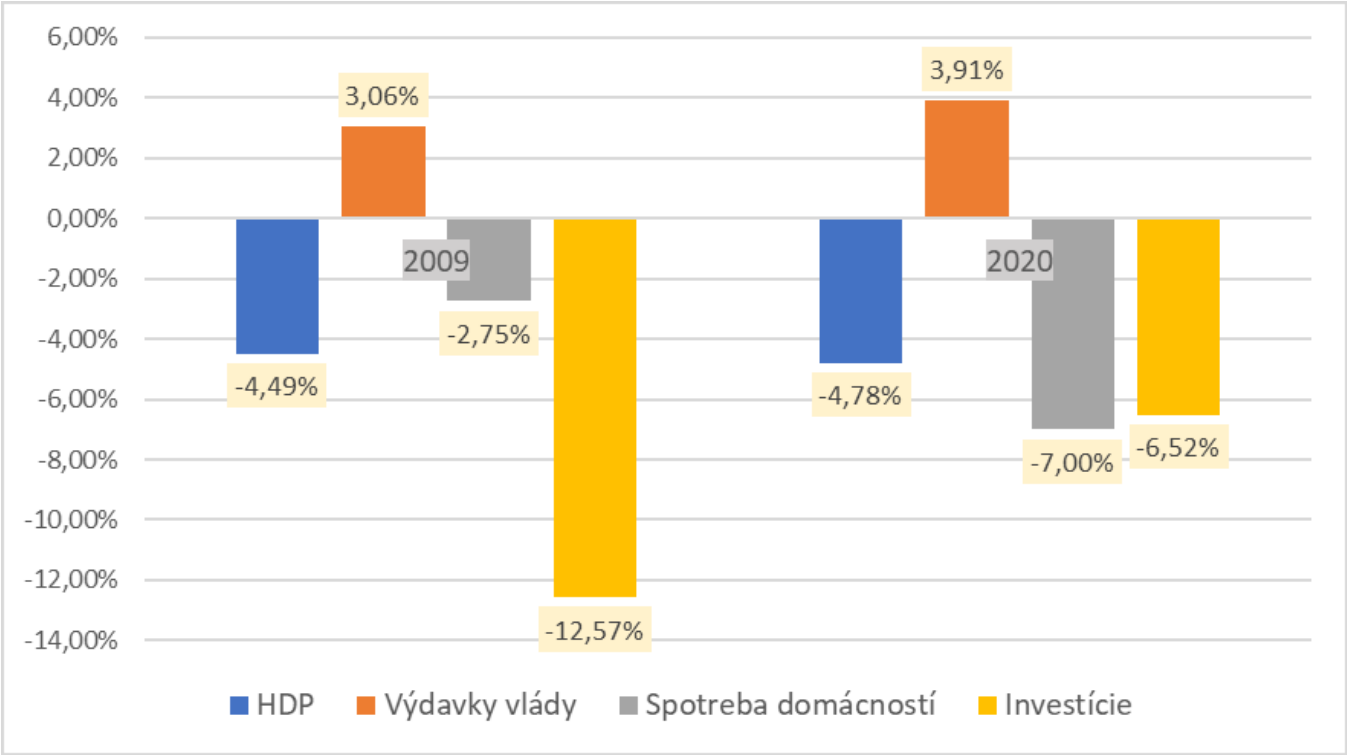

Porovnanie poklesov HDP EÚ v roku 2009 a 2020

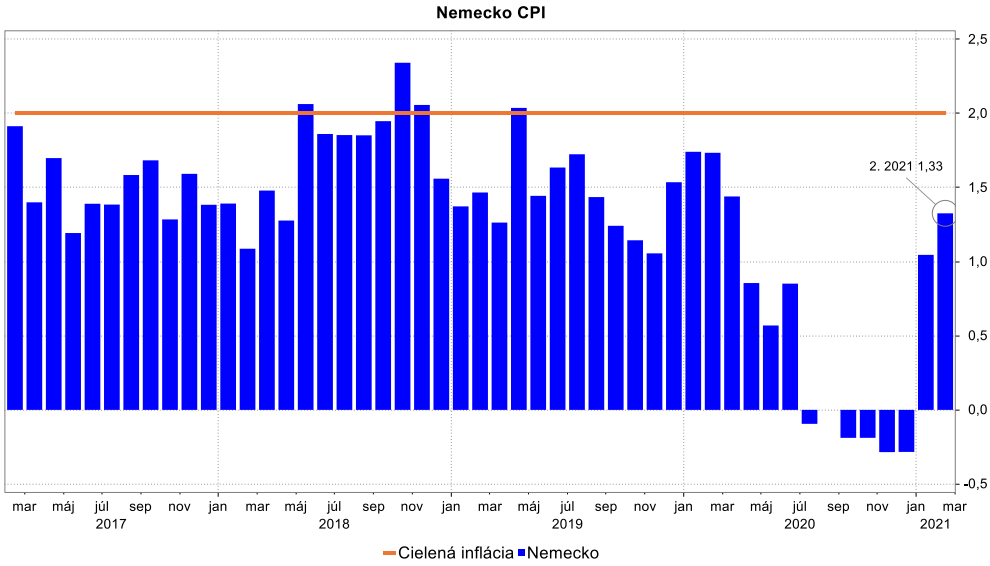
Za 4Q 2020 evidujeme pokles hospodárstva Európskej únie o 4,9%. Ide tak o vyšší pokles ako počas 3Q 2020 (4,2%). Za celý rok 2020 pokleslo hospodárstvo EÚ o 4,8% (HDP EÚ je v roku 2020 na úrovni 13,297 bil. EUR). Ak sa bližšie pozrieme na štyri hlavné zložky HDP, tak práve v spotrebe domácností vidíme najvyšší medziročný pokles a to na úrovni -7% (tvorí 51,94% HDP). Druhý najvyšší pokles evidujeme v investíciách a to -6,52% (investície tvoria 21,62% HDP EÚ za rok 2020). Prirodzene, výdavky vlády počas obdobia pandémie rástli, a tak v tejto položke HDP evidujeme medziročný rast na úrovni 3,91% (tvorí 22,51% HDP EÚ). Poďme si ale porovnať tieto otrasy v zložkách HDP počas roka 2020 s krízou v roku 2009 (v tom roku pokleslo hospodárstvo EÚ o 4,49%). V tom čase najvyšší medziročný pokles bol v zložke investície (-12,57%) a spotreba domácností klesala oveľa miernejšie (-2,75%). Tento nepomer voči súčasnému stavu môžeme odôvodniť dvoma faktormi. Spotreba domácností v roku 2020 poklesla hlbšie najmä kvôli reštrikciám na zníženie mobility ľudí a teda spotrebitelia nemohli míňať svoje mzdy aj napriek tomu, že boli schopní a ochotní nakupovať (to sa prejavilo aj v náraste úspor ku ich príjmom). Druhý faktor pre nižší pokles investícii počas roka 2020 je fakt, že centrálne banky boli v tomto roku oveľa viac flexibilnejšie a kvantitatívne uvoľňovanie spustili de facto v momente vzniku krízy. Práve kvôli zaplaveniu trhu likviditou, sme nesledovali pokles investícii ako v roku 2008 (táto zložka HDP je najviac volatilná v prípade akejkoľvek krízy, no paradoxne v roku 2020 nezaznamenala najvyšší pokles). Z krajín EÚ je za 4Q 2020 najvyšší pokles hospodárstva v Španielsku (-9,1%) a v Grécku (-7,9%). Naopak jedinou krajinou s medziročným rastom hospodárstva v 4Q je Luxembursko (+1,4%). (mm)

Porovnanie medziročných zmien hlavných zložiek HDP medzi recesiami v roku 2009 a 2020, EÚ

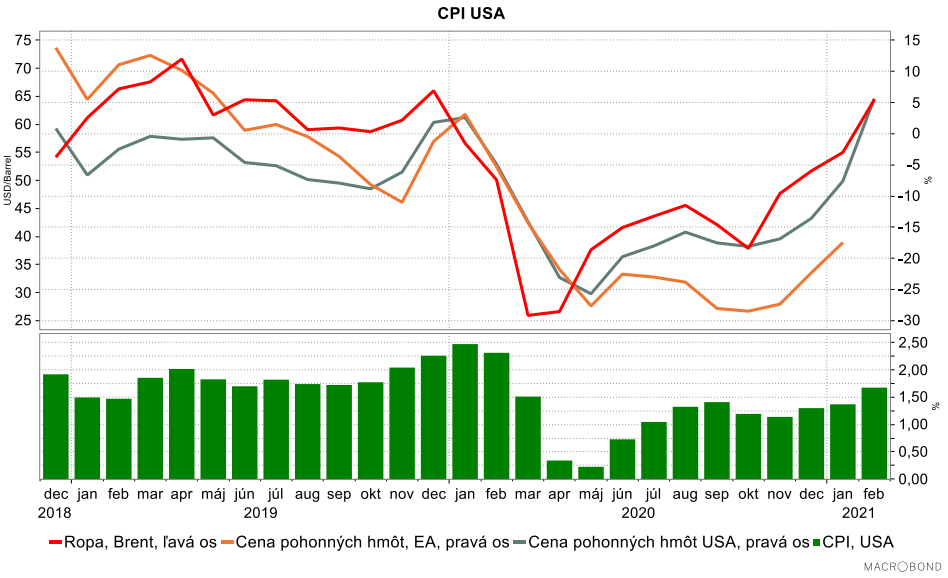
Nemecká inflácia znova v raste

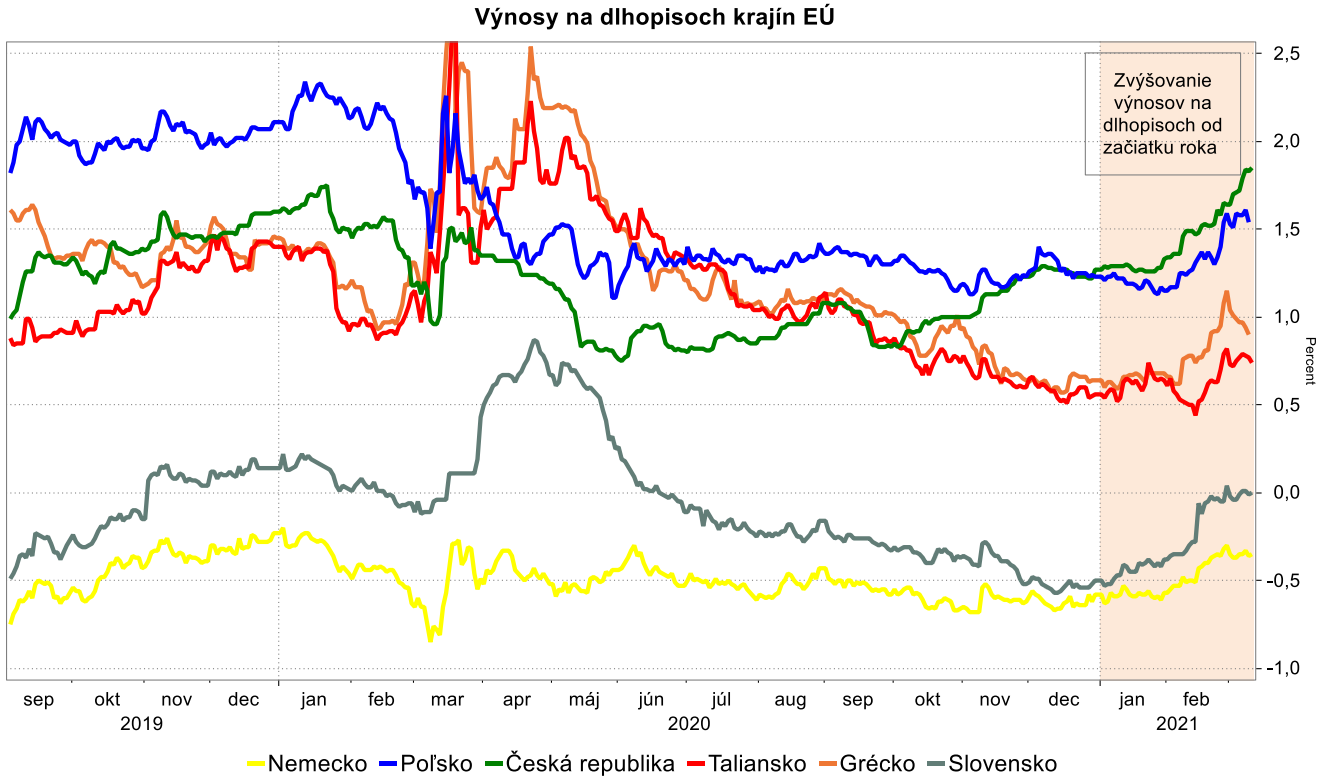
Nemecko eviduje za mesiac február infláciu na úrovni 1,3%. Ide o medzimesačný nárast o 0,3 p. b. Ceny rastú naprieč všetkými hlavnými odvetviami, ale najmä rástli ceny potravín 1,4% a služieb 1,4%. Zaujímavý trend vidíme v sektore cien energii, kde po 11 mesiacoch poklesu vidíme prvý medziročný nárast cien o 0,3% (podotýkame, že pred rokom začali ceny energii klesať až v marci, takže v najbližších mesiacoch sa medziročný nárast cien energii môže prejaviť vo väčšej miere). Infláciu podrobnejšie sledujeme v posledných týždňoch hlavne kvôli obavám z narastajúcich inflačných tlakov, kvôli masívnemu kvantitatívnemu uvoľňovaniu. Obavy, že budeme čeliť narastajúcej inflácii, sa prejavujú už aj v náraste výnosov na 10-ročných dlhopisoch krajín Eurozóny. Podstatnejší je ale pre nás ten faktor, že ak sa bude zvyšovať inflácia súčasným tempom, tak ECB bude čoraz viac tlačená ku spomaleniu QE. To môže zapríčiniť prasknutie bubliny na akciových trhoch, ktoré sú v súčasnosti predimenzované hlavne vďaka prísunu lacných peňazí. Rovnako by ukončenie QE mohlo pôsobiť negatívne aj na opätovný hospodársky rast krajín EA. (mm)

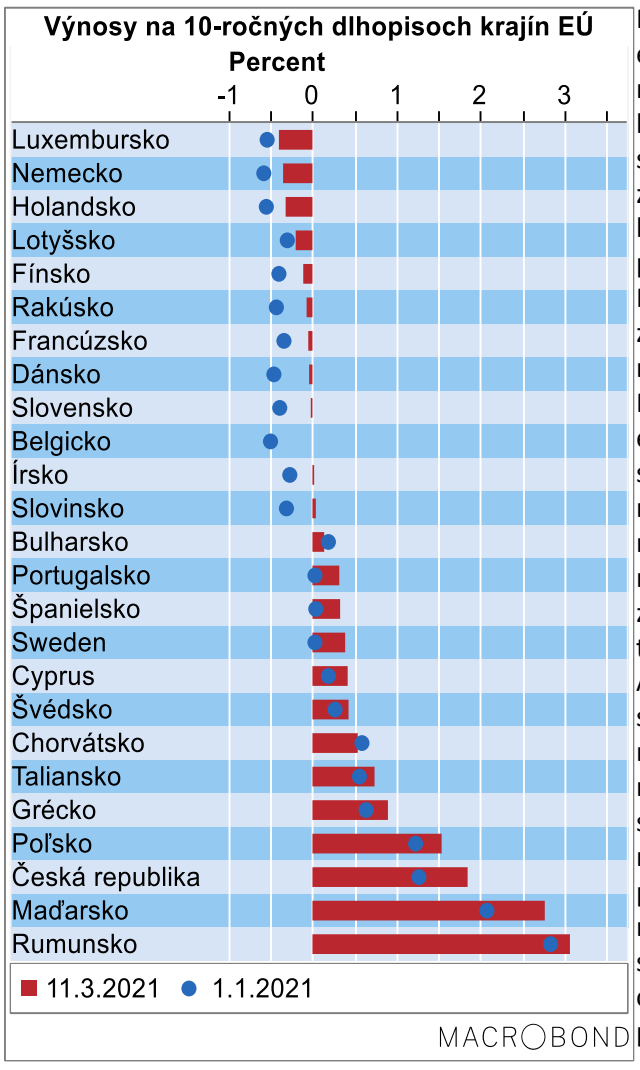
Rast inflácie vidíme aj v USA

O rastúcej inflácii v Európe sme písali v predošlej analýze. Masívne kvantitatívne uvoľňovanie môžeme pozorovať aj v Spojených štátoch, kde rovnako začína inflácia klopať na dvere. Za mesiac február sme namerali medziročný rast inflácie na úrovni 1,7%. Rast cien evidujeme vo všetkých hlavných zložkách spotrebného koša USA (potraviny 3,6%, služby 1,3%). Dôležitý trend vidíme aj v cenách pohonných hmôt, ktoré sa po 12 mesiacoch poklesu dostali do medziročného rastu na úrovni 5,65%. Práve táto zložka spotrebného koša bude v najbližších mesiacoch rásť a to hlavne kvôli vysokej cene ropy a medziročných prepadoch cien pohonných hmôt od marca 2020. Znova pripomenieme dôležitosť inflácie pri rozhodovaní americkej centrálnej banke o menovej politike. FED má naplánované zníženie QE v momente, kedy sa inflácia priblíži ku hodnote 2% (podobne ako ECB). Decembrová prognóza americkej centrálnej banky predpokladala, že americká inflácia sa dostane na hodnotu 1,8% až v roku 2022 (musíme ale dodať, že Fed predikuje mediánovú infláciu). Situácii s nárastom cenovej hladiny nepomáha ani fakt, že kongres schválil v tomto týždni stimulačný balí v celkovom objeme 1,9 bil. USD, ktorý priamo poputuje na účty amerických občanov. Budeme teda naďalej pozorne sledovať reakcie predsedu FEDu Jarome Powella ohľadom prípadných zmien v menovej politike. (mm)

ECB v boji proti nárastu výnosov na dlhopisoch

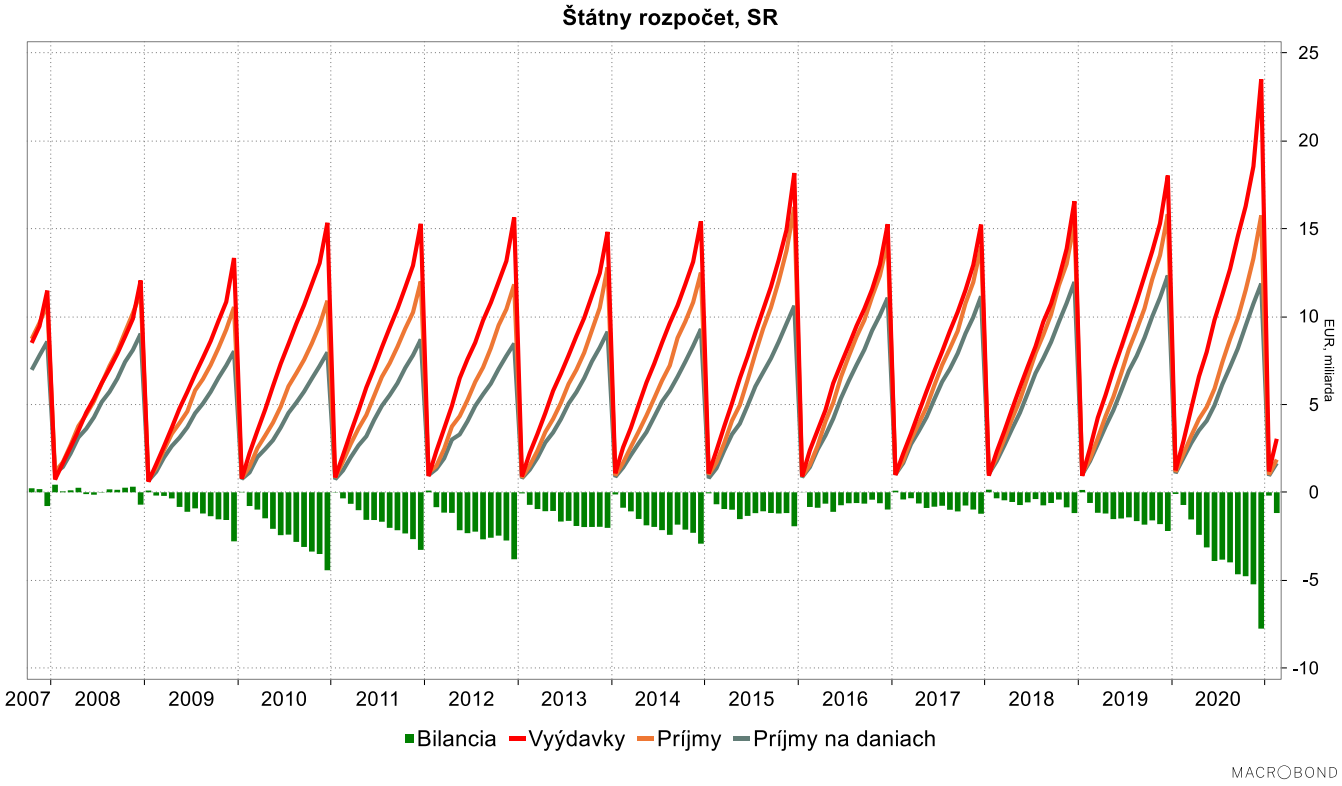

Rada guvernérov európskych centrálnych bánk sa dohodla, že hlavné úrokové sadzby necháva nezmenené do obdobia, kedy sa inflácia priblíži hodnote 2%. Rovnako sa tak ECB zaviazala, že cez stimulačný program PEPP (pandemic emergency purchasing program) bude v najbližšom štvrťroku nakupovať väčšie množstvo aktív, ako za prvé tri mesiace tohto roka. Program APP (assets purchasing program) bude naďalej vykonávať nákupy aktív v mesačnej hodnote 20 miliárd. ECB má v pláne utlmovať QE v momente, kedy kríza spojená s pandémiou skončí. Druhým podstatným kritérium na úrovni 2% (toto kritérium patrí pre hlavné úrokové sadzby). Podstatným faktom z tohto týždňového vyhlásenia ECB je to, že plánujú urýchliť nákupy štátnych dlhopisov cez program PEPP v najbližšom štvrťroku. Toto rozhodnutie je hlavne reakcia na zvyšovanie výnosov na štátnych dlhopisoch krajín EÚ. Práve zvýšené množstvo nákupu týchto aktív zabezpečí, že krajiny si budú môcť aj naďalej požičiavať za nízke úroky (vyšší dopyt po dlhopisoch = nižší výnos na dlhopisoch = lacné zadlženie pre vlády členských krajín EA, ktoré to mimochodom v súčasnej situácii veľmi vítajú). Problém ale je, že príčina rastu výnosov na štátnych dlhopisoch v posledných týždňoch je obava z narastajúcej inflácie. Zvýšenie QE zo strany ECB na zastavenie nárastu výnosov na dlhopisoch môže naopak akcelerovať rast inflácie a sekundárne aj rast výnosov na dlhopisoch. Je teda otázkou, že či práve tento krok nebude pôsobiť na výnosy na dlhopisoch kontraproduktívne. (mm)

Štátny rozpočet zaznamenal vyšší deficit

Za mesiac február evidujeme schodok štátneho rozpočtu na úrovni 1,179 mld. EUR (medziročný nárast o 63,3%). Tento nárast schodku je zapríčinený poklesom príjmov (medziročne o 14,3%) na úroveň 1,864 mld. EUR a zároveň nárastom výdavkov medziročne o 5,1% (3,043 mld. EUR ku 28.02.2021). Bilancia štátneho rozpočtu by bez európskych peňazí bola ešte v zápornejších číslach ako je tomu teraz, keďže práve príjmy z EÚ zaznamenali medziročný rast na úrovni 42,9%. Z príjmovej stránky rozpočtu poklesli hlavne príjmy z dani PO (medziročne -15,77%) a po piatich mesiacoch medziročného rastu, zaznamenal štátny rozpočet pokles príjmov aj na výbere DPH (medziročne 10%). Tento pokles na výbere DPH bol do veľkej miery zapríčinený vysokým nárastom počas februára 2020. Najvyšší medziročný nárast výdavkov vidíme v priamych transferoch jednotlivcom (nárast 46%). Rast týchto výdavkov je priamo spojený s programom prvá pomoc +, ktorý poskytuje pomoc podnikom a jednotlivcom zasiahnutých pandémiou COVID-19 (ku tomuto programu musíme zaradiť aj dotácie z MH SR na nájmy, ktoré tiež spadajú do priamych transferov). Postupná vakcinácia a spomalenie šírenia nákazy by malo viesť ku uvoľňovaniu opatrení, a teda aj ku znižovaniu počtu ľudí poberajúcich časť mzdy z programu prvá pomoc +. Môžeme teda predpokladať, že v najbližších mesiacoch dôjde ku zníženiu výdavkov na priame transfery jednotlivcom a aj ku stabilizácii salda štátneho rozpočtu. To je predbežne pre rok 2021 naplánované na 8,058 mld. EUR. (mm)

AKTUÁLNY VÝVOJ NA TRHOCH

EUR/USD

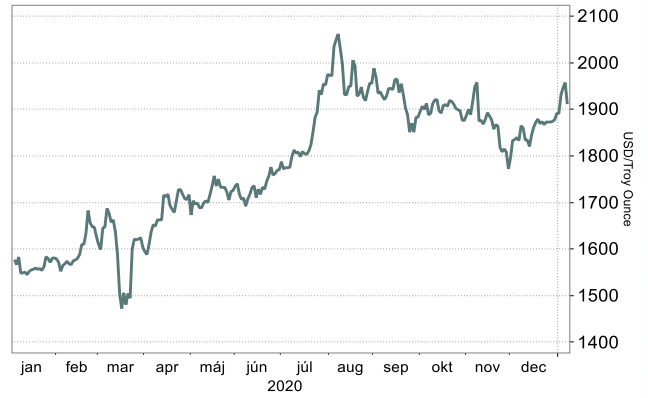
EUR/CZK

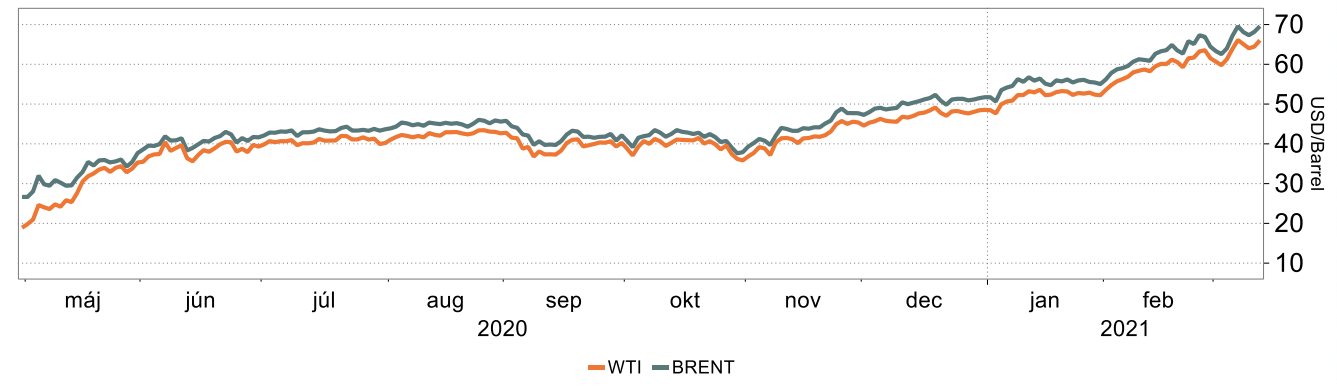
EUR/RUB

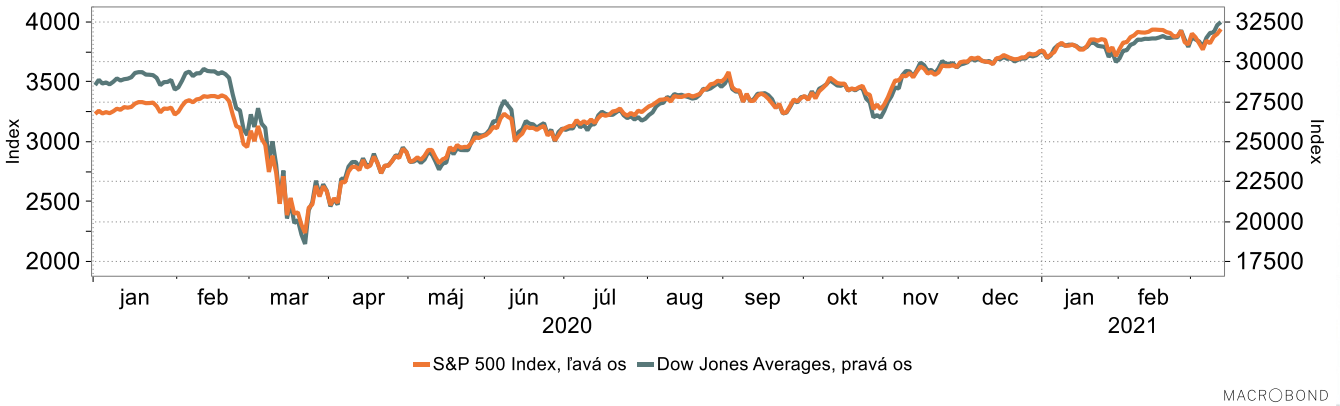
ZLATO

ROPA

INDEXY

SPRÁVY Z FINANČNÝCH TRHOV

→ Spoločnosť Apollo Global Management Inc. kupuje časť spoločnosti Athene Holding Ltd., ktorú ešte nevlastní, v snahe konsolidovať vlastníctvo investičného giganta svojej veľmi úspešnej poisťovacej pobočky. V prípade spoločnosti Apollo, ktorá už vlastní 35% spoločnosti Athene a má dlhodobú dohodu o správe jej aktív, je cieľom fúzie zjednodušenie vzťahov a lepšie zosúladenie záujmov akcionárov oboch spoločností. Hodnota Athene sa vyčíslila na 11 mld. dolárov.

→ Poisťovňa Kooperativa kúpila pozemky na bratislavských Zlatých pieskoch a plánuje stavať byty na prenájom. Spolupracuje s mestom a podobný projekt plánuje uskutočniť aj v Ružinove. V pláne je výstavba okolo 1500 bytov.

→ Na základe protestov miestnych obyvateľov sa developer KLM Real Estate (Rastislav Čačko) rozhodol, že pôvodne plánovanú logistickú halu vo výške 17 mil. eur na Sliači nevybuduje. Zameria sa skôr na výstavbu rezidenčného projektu.

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT , a môže byť reprodukovaný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Analytici:
Jozef Prozbík
prozbik@bencont.sk
Nebesník Martin
nebesnik@bencont.sk
Bruchánik Rudolf
bruchanik@bencont.sk

Junior analytici:
Vražda Ján
Ďurišková Petra
Majerčák Marco
Huňorová Júlia
Jakubovičová Viktória

Vajnorská 100/A
831 04 Bratislava
www.bencont.sk

BENCONT INVESTMENTS BENCONT GROUP BENCONT DEVELOPMENT